

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

03 august 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Timofti Vladimir, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Guzun Ion

judecând în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Cojocar Rodica în numele inculpatului, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2021, în cauza penală privindul pe

Ganța Alexandru XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 12.10.2016 – 28.06.2019 (prima instanță);
2. 15.08.2019 – 26.01.2021 (instanța de apel);
3. 08.04.2021 – 03.08.2021 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți /sediul Central/ din 28 iunie 2019, Ganța Alexandru a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 10 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita în domeniul administrării mijloacelor bănești pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

S-au admis integral acțiunile civile înaintate de părțile vătămate Babără Vitalie, Costețchi Nicolai, Curicheru Grigore și s-a dispus încasarea de la Ganța Alexandru Ion în beneficiul lui Babără Vitalie, a sumei în mărime de 616 000 lei cu titlu de prejudiciu cauzat prin infracțiune, în beneficiul lui Costețchi Nicolai, suma de 907 000 lei, cu titlu de prejudiciu cauzat prin infracțiune, în beneficiul lui Curicheru Grigore suma de 1 984 000 lei, cu titlu prejudiciu cauzat prin infracțiune.

A fost dispusă încasarea din contul inculpatului în contul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 20 634,32 lei.

S-a soluționat soarta corpurilor delictive.

1.1 Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Ganța Alexandru, într-o zi nestabilită de către organul de urmărire penală a lunii mai a anului 2012, acționând cu intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora,

aflându-se la domiciliu cet. Băbără Vitalie, amplasat în XXXXX, folosindu-se de faptul că cet. Băbără Vitalie are încredere în el, inducând în eroare pe acesta prin prezentarea ultimului ca adevărată a unei fapte mincinoase, însoțită de comportament dolosiv și viclean, sub pretextul că dorește să împrumute bani ce urmează de a fi investiți în afaceri, a dobândit ilegal de la cet. Băbără Vitalie bani în sumă de 50 000 dolari SUA, ce conform cursului oficial a BNM constituie 616 000 lei, pe care ulterior i-a însușit, cauzându-i astfel părții vătămate cet. Băbără Vitalie o daună în proporții deosebit de mari.

Tot el, într-o zi nestabilă de către organul de urmărire penală a lunii septembrie 2012, aflându-se în oficiul SRL „Guldin Lux”, amplasat pe XXXXX, acționând cu intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, convingându-l pe Costețchi Nicolai, inducând în eroare pe acesta prin prezentarea ultimului ca adevărată a unei fapte mincinoase, însoțită de comportament dolosiv și viclean, precum că el își desfășoară activitatea în domeniul financiar, pe când în realitate el nu desfășură aceasta activitate, folosindu-se de faptul că Costețchi Nicolai are încredere în el, sub pretextul schimbării valutei străine în valută națională, a dobândit ilegal de la cet. Costețchi Nicolai banii în sumă de 2 300 000 ruble rusești, ce conform cursului oficial a BNM constituie 907 000 lei, pe care ulterior i-a însușit, cauzându-i astfel părții vătămate cet. Costețchi Nicolai o daună în proporții deosebit de mari.

Tot el, la data de 04.10.2012, aflându-se pe str. 31 August, mun. Bălți, acționând cu intenția îndreptată spre dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, folosindu-se de faptul că cet. Curicheru Grigore are încredere în el, prin relațiile de prietenie, pe care le aveau de o perioadă îndelungată de timp, inducând în eroare pe acesta prin prezentarea ultimului ca adevărată a unei fapte mincinoase, însoțită de comportament dolosiv și viclean, sub pretextul că dorește să împrumute bani ce urmează de a fi investiți în afaceri, a dobândit de la cet. Curicheru Grigore bani în sumă de 90 000 Euro, ce conform cursului oficial a BNM constituie 1 984 000 lei, pe care ulterior i-a însușit, cauzându-i astfel părții vătămate Curicheru Grigore o daună în proporții deosebit de mari.

În total în perioada de timp a lunilor mai – octombrie 2012, Ganța Alexandru a dobândit ilicit bunurile altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevăr a unei fapte mincinoase, în sumă totală de 3 507 000 lei.

Astfel, acțiunile lui Ganța Alexandru au fost încadrate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, după indicii calificativi ”*Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al*

încheierii actului juridic) actului juridic nul, dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari”.

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apeluri de către:

2.1 Inculpatul, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Gața Alexandru să fie achitat, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii, invocând că, organul de urmărire penală a încălcat prevederile art. 281 Cod de procedură penală, înaintându-i o învinuire neclară, neconcretă, neprecisă, ce contravine principiului legalității prevăzut de art. 7 Cod de procedură penală, principiului asigurării dreptului la apărare stipulat în art. 17 Cod de procedură penală, precum și art. 23, 26 din Constituție și art. 6 alin. (3) lit. a) din CEDO, la descrierea laturii obiective a infracțiunii, procurorul nu a făcut nicio mențiune referitoare la elementele calificative indicate mai sus, în special: - prin ce se manifestă inducerea în eroare asupra calităților substanțiale ale obiectului și care e acest obiect; - prin ce se manifestă inducerea în eroare asupra părților, cine sunt aceste părți, or nu i s-a reținut că am acționat sub o identitate falsă sau în interesele unei identități false sau presupuse; - care este actul juridic nul; la baza sentinței instanța de fond a pus declarațiile părților vătămate Costețchi Nicolai, Babără Vitalie și Curicheru Grigore, fără a fi analizate prin prisma concludenței și coroborării cu alte probe administrate; prima instanță nu a dat aprecierea cuvenită declarațiilor părților vătămate referitor la circumstanțele transmiterii lui a banilor cu pricina, declarațiilor martorilor audiați în ședința de judecată și nici probelor materiale: recipisa din 10.03.2013 scrisă din numele lui Gața Alexandru pe numele lui Costețchi Valentin (f.d.15); prima instanță a reținut, că vinovăția lui Gața se dovedește prin procesul verbal de ridicare de la Babără V. a unui disc de model „Omega DVD-R” și procesul-verbal de examinare a discului (f.d.188; f.d. 189-190) însă contrar prevederilor art. 314 alin. (1) Cod de procedură penală, nu a cercetat nemijlocit conținutul înregistrat pe disc de model „Omega DVD-R” în ședința de judecată; pronunțându-se asupra vinovăției sale, instanța de judecată a reținut că fapta imputată este dovedită, iar prin prisma art. 52 Cod penal, a constatat prezența componentei de infracțiune de la art. 190 alin. (5) Cod penal; apărătorul inculpatului a indicat atât acuzatorului de stat, cât și instanței de fond, că prin prezentul procesul penal, părțile vătămate încearcă să legalizeze venituri ilicite și mijloace bănești în sume deosebit de mari care nu au fost declarate în modul cuvenit, or, prin această metodă are loc spălarea de bani din partea pretinselor părți vătămate, care nu au nicio dovadă a provenienței legale a sumelor de bani pe care le pretind, or, părțile vătămate recunosc practicarea ilegală a operațiunilor financiare, prima instanță neîntemeiat a respins cererea apărării de a interpela Serviciu Fiscal de Stat cu privire la veniturile declarate de Costețchi Nicolai, Babără Vitalie și Curicheru Grigore; sentința este ilegală și în partea acțiunii civile, or, în felul cum sunt menționate sumele respective în dispozitivul sentinței, acestea sunt diferite de cele incriminate mie prin ordonanța

de modificare a învinuirii în instanța de judecată din 21.11.2018; la materialele dosarului lipsesc careva acțiuni civile întocmite de Babără V., Costețchi N. Și Curicheru G. în conformitate cu normele de procedură enunțate; atât prin recipisa din 10.03.2012, precum și din declarațiile lui Costețchi Valentin rezultă că suma pretinsă de Costețchi Nicolai, de fapt a luat-o, adică a primit-o de la martorul Costețchi Valentin; prima instanță nu a clarificat, prin ce se demonstrează, că pretinsul prejudiciu a fost cauzat anume lui Costețchi Nicolae, totodată, dacă este dovedit, că banii i-a primit de la Costețchi Valentin, cum se manifestă inducerea în eroare de către inculpat a lui Costețchi Nicolai; ansamblu de probe administrate dovedesc incontestabil că în speță sunt prezente relații civile dintre inculpat și Babără Vitalie, Costețchi Valentin și Curicheru Grigore; procuratura Generală a Republicii Moldova a încălcat prevederile art. 56 alin. (1) din Convenție, deoarece a cerut autorităților Federației Ruse extrădarea lui Ganța Alexandru de pe teritoriul altui stat – Ucraina, Republica Autonomă Crimeea; instanța de judecată urma să recunoască drept ilegală reținerea sa de către autoritățile Federației Ruse pe teritoriul altui stat (Ucraina) și aflarea sa sub arest din 23.11.2015 și pînă la 06.07.2016; partea apărării a fost pusă într-o poziție de inegalitate a armelor, fiindu-i refuzate neîntemeiat acțiuni îndreptate la stabilirea adevărului, în timp ce acțiunile și probele acuzării au fost admise necondiționat.

2.2 Avocatul Uncu Natalia în numele inculpatului, solicitând casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Ganța Alexandru să fie achitat, invocând că, prima instanță nu a luat în considerație că inculpatul Ganța Alexandru a intrat în posesia banilor respectivi prin acțiuni absolute licite, neinterzise de lege, eliberând recipise părților vătămate, între inculpatul Ganța Alexandru și părțile vătămate există raporturi juridice civile în baza recipiselor de împrumut, fapt care exclude componența infracțiunii prevăzută de art.190 alin.(5) Cod penal; părțile vătămate cunoșteau starea lucrurilor la inculpatul Ganța Alexandru și starea sa materială, care a și fost motivul împrumuturilor bănești, ceea ce impunea un anumit risc de pierdere a finanțelor în caz de eșec al afacerii sale, dat fiind că activitatea de întreprinzător reprezintă în sine un factor de risc real; părțile vătămate au primit profit de pe urma afacerii inculpatului Ganța Alexandru, prin urmare inculpatul își onora obligațiunile sale și achita profit părților vătămate.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2021, s-au respins ca nefondate apelurile declarate, cu menținerea sentinței.

3.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, prima instanță în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a verificat complet sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului care se confirmă prin probele acumulate pe dosar, cercetate în instanța de fond și de apel, acțiunile inculpatului fiind corect calificate de către instanța de fond, după indicii art. 190 alin. (5) Cod penal.

În continuare, instanța de apel a indicat că, argumentele invocate de inculpat cât și de avocatul Uncu Natalia în cererea de apel precum, că nici o probă directă sau indirectă nu indică că Gața Alexandru ar fi comis infracțiunea de escrocherie le-a apreciat critic deoarece sunt infirmate prin declarațiile părților vătămate, martorilor și probelor acumulate la dosarul penal.

În acest sens, instanța de apel a menționat că, inculpatul Gața Alexandru la comiterea faptei infracționale a conștientizat nu numai gradul de pericol social al acțiunilor sale, dar și faptul că suma de bani este impunătoare care în atare speță cu rea-credință din momentul primirii, adică anul 2012 și până în prezent careva acțiuni de reîntoarce a banilor ultimul nu a întreprins, mai mult ca atât la stabilirea raportului penal al vinovăției sale, prima instanță corect a stabilit faptul că în cadrul ședințelor de judecată ultimul în mod sistematic își asuma obligații sub pretextul restituirii banilor împrumutați dar care ulterior afirma că nu este în stare să le îndeplinească și că mai are nevoie de timp, ceea ce de fapt este inadmisibil cauzând daune în proporții deosebit de mari în detrimentul părților vătămate Costețchi Nicolae, Babără Vitalie, Curecheru Grigore.

Mai mult, instanța de apel a mai menționat că, acțiunile inculpatului prin primirea banilor de la părțile vătămate au constituit o camuflație, conform declarațiilor oferite de părțile vătămate în cadrul ședinței de judecată cât și a inculpatului, sa menționat nemijlocit faptul că banii primiți urmau a fi investiți într-o afacere însă de fapt instanța de judecată este ferm convinsă că inculpatul Gața Alexandru prin inducerea în eroare a părților vătămate, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, adică existența unei afaceri cu un cetățean pe nume Stas (care susține că nu-l cunoaște), a creat părților vătămate impresii false referitor la faptul împrumutul acordat, fapt care a determinat părțile vătămate să-l creadă, astfel, a obținut de la părțile vătămate Costețchi Nicolae, Babără Vitalie, Curecheru Grigore, în lunile mai-octombrie anul 2012, suma 3 507 000 lei, bani pe care inculpatul i-a însușit în scopuri personale.

Referitor la argumentele precum că, prima instanță nu a dat aprecierea cuvenită nici probelor materiale: recipisa din 10.03.2013 scrisă din numele lui Gața Alexandru pe numele lui Costețchi Valentin (f.d.15 v.I), instanța de apel a menționat că partea apărării nu a prezentat instanței careva probe pertinente și concludente ce ar confirma că inculpatul nu a avut intenția de a însuși ilicit bunurile părților vătămate, în situația în care sumele de bani fiind transmise inculpatului în baza unor recipise precum și în formă fizică între părțile vătămate și inculpat, prin care inculpatul și-a asumat anumite obligații, și anume: de a restitui bunurile respective la expirarea termenului expus în cadrul recipiselor(f.d. 15, 124), însă necătând la aceste obligații, inculpatul neexecutându-și obligațiile asumate supra, prin reacredință acțiunile ultimului exced limitele normelor dreptului civil, fapt ce în atare situație se justifică în mod nemijlocit intervenția legii penale, ce a fost dovedită pe deplin de către acuzatorul de stat, fiind date citire în ședința instanței de apel.

Versiunea părții apărării privind faptul că între inculpat și părțile vătămate sunt

relații civile motivând faptul că au fost semnate recipise și ultimul după posibilitate își va executa obligațiunile impuse în sarcina sa, instanța de apel a subliniat în acest sens că, faptul că recipisele (v.I, f.d. 15,124) în cauză au fost semnate în scopul asigurării executării în termen a caracterului obligational asumat de către inculpatul Gața Alexandru, mai mult, a mai menționat că cu trecerea timpului, ultimul fiind telefonat de nenumărate ori de părțile vătămate nu răspunde la telefon sau dacă răspunde declara că nu are posibilitate de a executa la moment obligațiile asumate dar se obliga atât în discuția prin telefon cât și în ședință de judecată că va restituie sumele de bani însă până la moment nu le-a îndeplinit ceea ce denotă că are o atitudine neconformă legii, în condițiile în care nu poate fi invocată imposibilitatea inculpatului de a găsi mijloace materiale pentru a-și îndeplini obligațiunile asumate ca temei de a nu-i fi aplicată răspunderea penală, or ultimul în cadrul ședinței de judecată s-a manifestat cu rea-credință în raport cu părțile vătămate deoarece promițându-le executarea obligației însă fără a constata cert din care motiv nu își execută obligațiunile asumate.

Referitor la acțiunile civile, instanța de apel a susținut că, analizând materialele cauzei penale și circumstanțele de fapt constatate, dat fiind faptul constatării cu certitudine a vinovăției inculpatului Gața Alexandru în cauzarea prejudiciului, instanța de apel a considerat că prima instanță corect a constatat ca întemeiate cerințele părților vătămate Babără Vitalie, Costețchi Nicolai, Curicheru Grigore privind repararea prejudiciului cauzat, ceea ce de fapt constituie sumele transmise ultimului.

Cât ține de soluția primei instanțe cu privire la cheltuielile judiciare, instanța de apel a conchis că, prima instanță corect a constatat că la materialele cauzei a fost anexat certificatul (v.I, f.d.234) parvenit de la Inspectoratul General al Poliției, direcția finanțe privitor la costul procedurii de extrădare a inculpatului Gața Alexandru pe teritoriul Republicii Moldova, iar în total statul a suportat cheltuieli în sumă de 20 634,32 lei, soluție corect bazată pe art. 227, 229 Cod de procedură penală.

4. Decizia instanței de apel, este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Cojocar Rodica în numele inculpatului, neindicând nici un temei pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei cu transmiterea cauzei la rejudecare, invocând argumente similare cu cele invocate în apelul inculpatului (pct. 2.1 din prezenta decizie), invocând suplimentar:

- instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, prin care a manifestat dezacordul cu recursul declarat, a solicitat declararea recursului ca inadmisibil fiind vădit neîntemeiat, motivând prin faptul că decizia instanței de apel este corectă și conformă exigențelor legale, instanța a motivat suficient soluția.

Din conținutul recursului declarat, se evidențiază că recurentul de fapt, î-și

motivează cererea de recurs prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, însă motivele de reapreciere a materialului probatoriu nu se conțin în temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel s-a pronunțat și a apreciat fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

6. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conducându-se de dispozițiile din art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Potrivit prevederilor art. 414 alin. (1), (2), 6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost

verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Coraportând decizia instanței de apel, la rigorile prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală enumerate supra, se atestă că instanța de apel nu a ținut cont pe deplin de aceste cerințe și a comis următoarele erori de drept.

La caz, Colegiul penal lărgit atestă că deși recurentul nu indică nici un temei de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, din textul recursului ordinar declarat rezultă că acesta critică decizia instanței de apel sub aspectul că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, caz ce cade sub incidența temeiului pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel a tras o concluzie pripită privind respingerea apelului, fără a efectua o verificare multilaterală și obiectivă a probelor și circumstanțelor din cauza penală.

Totodată, Colegiul penal lărgit va supune sintezei decizia instanței de apel, în cumul cu sentința primei instanțe, din motiv, că instanța de apel a preluat majoritatea concluziilor enunțate în sentință, respectiv și decizia instanței de apel conține concluzii divergente.

În conformitate cu prevederile art. 113 Cod penal, instanța de apel, era obligată să deducă din actele cauzei „(...)determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală”.

Astfel, Colegiul penal lărgit reține că din conținutul deciziei atacate (f.d. 66 – 71 vol. III), rezultă că instanța de apel contrar prevederilor art. 101, 414 Cod de procedură penală, a adoptat soluția în cauză și nu a întreprins toate măsurile de a elucida toate circumstanțele esențiale și a omis să se expună pe următoarele chestiuni esențiale evidențiate în apel și în cadrul judecării cauzei în ordine de apel.

Potrivit apelului declarat de inculpatul Ganța Alexandru(f.d. 195 – 199 v. II), criticându-se sentința primei instanțe, s-au invocat următoarele motive:

„Ilegalitatea și netemeinicia sentinței de condamnare se determină prin următoarele:

În modul în care i-a fost formulată învinuirea prin ordonanța din 21 noiembrie 2018 și reținută de către instanța de fond cu exactitatea cu care a fost formulată, afirmă că organul de urmărire penală a încălcat prevederile art. 281 Cod de procedură penală,' înaintându-mi o învinuire neclară, neconcretă, neprecisă, ce contravine principiului legalității prevăzut de art. 7 Cod de procedură penală, principiului asigurării dreptului la apărare stipulat în art. 17 Cod de procedură penală, precum și art. 23, 26 din Constituție și art. 6 alin. (3) lit. a) din CEDO.

Or, ordonanța privind modificarea învinuirii în instanța de judecată, nu satisface exigențele de echitate a procedurilor și nu a asigurat o informare corectă și legală cu privire la învinuirea formulată. Explicit, i se incriminează dobândirea ilicită a bunurilor altei personae, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte

minciunoase în privința calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul...

Or, în partea formulării învinuirii cu indicarea datei, locului, mijloacelor și modului de săvârșire a infracțiunii și consecințele ei, după cum prevede al.(2) la art.281 Cod de procedură penală, adică la descrierea laturii obiective a infracțiunii, procurorul nu a făcut nicio mențiune referitoare la elementele calificative indicate mai sus, în special:

- *prin ce se manifestă inducerea în eroare asupra calităților substanțiale ale obiectului și care e acest obiect;*
- *prin ce se manifestă inducerea în eroare asupra părților, cine sunt aceste părți, or nu i s-a reținut că am acționat sub o identitate falsă sau în interesele unei identități false sau prepuse;*
- *care este actul juridic nul.*

Astfel, fiind confuz asupra învinuirii înaintate, a fost în dificultate de a se apăra eficient în așa fel ca instanța de judecată să înțeleagă corect explicațiile sale și să facă concluziile convenite cu privire la învinuirea ce i-a fost adusă.”

Anume asupra acestor motive invocate în apel de inculpatul Gața Alexandru(f.d. 195verso – 196 v. II), instanța de apel nu s-a pronunțat, sau s-a pronunțat superficial, fără o argumentare clară.

Astfel, Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel a tras o concluzie pripită privind respingerea apelului declarat de către inculpatul Gața Alexandru, fără a efectua și o verificare complexă și obiectivă a motivelor invocate în apel.

Instanța de recurs reține că, prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare la 17 august 2018, norma de incriminare din această cauză – art. 190 Cod penal, a fost amendată, după cum urmează:

„4. În dispoziția alineatului (1), textul „înșelăciune sau abuz de încredere” se substituie cu textul „inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile”;

în dispoziția alineatului (2), litera c) se exclude.”

Așadar, după 17 august 2018, alin. (1) din art. 190 Cod penal, avea următorul cuprins: „Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile, care se pedepsește cu amendă în mărime de la

550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani”.

Concomitent, din conținutul sentinței rezultă că, prima instanță la examinarea cauzei, a dispus condamnarea inculpatului Gața Alexandru în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, reținând faptele potrivit calificativelor din redacția nouă a dispoziției art. 190 alin. (1) Cod penal, și anume: „...cu scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare ... cauzându-i acestuia o daună în proporții deosebit de mari.”(f.d. 184, vol. II).

În acest context, este evidentă concluzia că prima instanță, la judecarea cauzei nu a ținut cont că fapta incriminată inculpatului a fost comisă în perioada mai – octombrie 2012, adică până la intrarea în vigoare a modificărilor operate la art. 190 Cod penal prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018.

În continuare, instanța de apel, la judecarea cauzei în ordine de apel, urma să țină cont de faptul că prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018, infracțiunea de escrocherie nu a fost decriminalizată, dar a fost concretizată latura obiectivă a acesteia prin modalități alternative de comitere a faptei prejudiciabile.

Mai mult de atât, în acțiunile inculpatului au fost reținute semnele calificative ale infracțiunii de escrocherie potrivit redacției noi, care la acel moment (mai – octombrie 2012) nu erau prevăzute de legea penală.

Așadar, se atestă că la judecarea apelurilor declarate, instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, nu a sesizat erorile comise de prima instanță, ci le-a preluat întocmai.

Ne pronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor relevante invocate în apel echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și a fondului cauzei, în acest caz, decizia atacată urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, întrucât asemenea erori judiciare nu pot fi corectate de către instanța de recurs ordinar.

Colegiul penal lărgit, statuează că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85).

De asemenea, în hotărârea CtEDO în cauza Helle împotriva Finlandei, 19 decembrie 1997, pct. 60, se reține că noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă care nu și-a motivat decizia, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară fie prin alt mod, **să fi examinat totuși în mod real chestiunile esențiale supuse atenției sale.**

În consecință, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a menținut o sentință de condamnare a inculpatului Gața Alexandru în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, printr-o motivare superficială, fără a clarifica aspectele esențiale descrise în apelul inculpatului, prin ce a fost afectată soluția adoptată, or, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor

indicate în apel, decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, astfel recursul declarat urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanța de apel în alt complet de judecată.

7. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul declarat, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, în baza probelor cercetate în ședința de judecată a instanței de apel, cu respectarea cerințelor art. 414, 415 Cod de procedură penală, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Cojocar Rodica în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Ganța Alexandru XXXXX**, cu dispunerea rejudecării de Curtea de Apel Bălți în alt complet de judecată.

Decizia nu este supusă căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **25 august 2021**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecătorii

Timofti Vladimir

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Guzun Ion

Opinie separată
a judecătorului Timofte Vladimir
conform art. 339 alin. (7), 340 alin. (3) Cod de procedură penală
în cauza penală privindu-l pe **Ganța Alexandru XXXXX**

1. Prin decizia Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 03.08.2021 a fost admis recursul ordinar declarat de către avocatul Cojocar Rodica în numele inculpatului Ganța Alexandru, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Ganța Alexandru XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

2. Conform prevederilor art. 339 alin. (7), am semnat decizia, dar nu am susținut motivarea și soluția adoptată, am propus și susținut o altă motivare și soluție, conformă art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, și anume:

*”De respingere ca inadmisibil a recursului ordinar declarat de către avocatul Cojocar Rodica în numele inculpatului Ganța Alexandru, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 ianuarie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Ganța Alexandru XXXXX**, cu menținerea deciziei atacate”.*

3. Pentru a fi mai succint, menționez că susțin în totul ce este descris în partea introductivă și descriptivă a deciziei Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 03.08.2021, nr. 1ra-1229/2021, în pct. 1-5.

4. Îmi expun dezacordul cu motivele și soluția expuse în pct. 6-8 a deciziei, nr. 1ra-1229/2021 și consider că:

4.1 Prin legea nr. 179 din 26 iulie 2018, în vigoare la 17 august 2018, norma de incriminare din această cauză – art. 190 Cod penal, a fost modificată, după cum urmează:

„4. În dispoziția alineatului (1), textul "înșelăciune sau abuz de încredere" se substituie cu textul "inducerea în eroare a unei sau mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile";

în dispoziția alineatului (2), litera c) se exclude."

Așadar, după 17 august 2018, alin. (1) din art. 190 Cod penal, avea următorul cuprins: "Escrocheria, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv*

sau viclean care a produs daune considerabile", care se pedepsește cu amendă în mărime de 550 la 850 unități convenționale sau ca muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 ore, sau cu închisoare de până la 3 ani".

Din conținutul sentinței, menținute de către instanța de apel, rezultă că prima instanță și instanța de apel la examinarea cauzei, a dispus condamnarea inculpatului Gața Alexandru în baza art. 190 alin. (5) Cod penal (red. 26.07.2018), reținând fapta potrivit redacției noi a dispoziției art. 190 alin. (5) Cod penal, și anume:

- episodul nr. 1 – „într-o zi nestabilită a lunii mai a anului 2012, prin inducerea în eroare a unei persoane.... inducând în eroare pe acesta prin prezentarea ultimului ca adevărată a unei fapte mincinoase, însoțită de comportamentul dolosiv și viclean, sub pretextul că dorește să împrumute bani ce urmează a fi investiți în afaceri, a dobândit de la cet. Babără Vitalie bani în sumă de 5 000 dolari SUA..... o daună în proporții deosebit de mari”(v. III, f.d. 58; v. II, f.d. 184);

- episodul nr. 2 – „într-o zi nestabilită a lunii septembrie 2012... prin inducerea în eroare a unei persoane.... inducându-l în eroare pe Costețchi Nicolae prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase însoțită de comportament dolosiv și viclean, precum că își desfășoară activitatea în domeniul financiar, pe când în realitate el nu desfășura această activitate.... sub pretextul schimbării valutei străine în valută națională, a dobândit ilegal de la cet. Costețchi Nicolae bani, în sumă de 2 300 000 ruble rusești, ce conform cursului oficial al BNM constituie 907 000 lei MD, proporții deosebit de mari”(v. II, f.d. 184; v. III, f.d. 58);

- episodul nr. 3 – „la 14.10.2012..... prin inducerea în eroare a unei persoane .... inducând în eroare pe Curicheru Grigore prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, însoțită de comportament dolosiv și viclean, sub pretextul că dorește să împrumute bani ce urmează a fi investiți în afaceri, a dobândit de la Curicheru Grigore bani în sumă de 90 000 euro, ce conform cursului oficial al BNM constituie 1 984 000 lei MD, ... proporții deosebit de mari”(v. II f.d. 184; v. II f.d. 58 – 59).

„În total în perioada de timp a lunilor mai – octombrie 2012, cet. Gața Alexandru a dobândit ilicit bunurile altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în sumă totală de 3 507 000 lei MD.”(v. II f.d. 184 verso; v. III f.d. 59).

În acest context, ajung la concluzia că cum prima instanță așa și instanța de apel la judecarea cauzei corect au ținut cont că faptele incriminate inculpatului prin ordonanța procurorului din prima instanță (v. II, f.d. 112) au fost comise în anul 2012, adică până la intrarea în vigoare a modificărilor operate la art. 190 Cod penal, prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018 (în vigoare din 17 august 2018) și corect au descris faptele reieșind din dispoziția nouă a art. 190 alin. (1) Cod penal (redacția 26.07.2018) care a substituit dispoziția veche prevăzută de art. 190 alin. (1) Cod penal (redacția 18.04.2002).

Consider că dispoziția art. 190 alin. (1) Cod penal (red. 18.04.2002), care prevedea: "*înșelăciunea sau abuzul de încredere*" cuprindea toate metodele de înșelăciune și abuz de încredere, iar prin substituirea dispoziției vechi a art. 190 alin. (1) Cod penal (red. 18.04.2002) cu dispoziția nouă, prevăzută de Legea nr. 179 din 26.07.2018, Parlamentul nu a dezincriminat total infracțiunea prevăzută de art. 190

alin. (1) Cod penal (red. 18.04.2002), dar a concretizat-o prin menținerea numai a unor metode concrete de escrocherie, descrise amănunțit în dispoziția nouă a art. 190 alin. (1) Cod penal (red. 26.07.2018) adică norma veche era mai largă, iar norma nouă este mai îngustă și ea se înglobează de norma veche.

Nu susțin motivarea din decizie, precum că prin dispoziția nouă a art. 190 alin. (1) Cod penal (red. 26.07.2018), a fost concretizată latura obiectivă a dispoziției vechi prin modalități alternative de comitere a escrocheriei, consider că în acest caz Parlamentul nu introducea sintagma "*se substituie cu textul*", care are conform DEX sensul de "*a se pune în locul a ceva, ce a fost îndepărtat... pentru a îndeplini aceiași funcție*", adică are cu totul alt sens de interpretare lingvistică, decât introducerea modalităților alternative de comitere a unei infracțiuni. Consider că dacă se introduceau modalități alternative urma să rămână în vigoare și dispoziția veche a art. 190 alin. (1) Cod penal (red. 18.04.2002), dar ea nu se regăsește în dispoziția nouă prevăzută de art. 190 alin. (1) Cod penal (red. 26.07.2018).

Așadar, consider că instanța de recurs ordinar, în speța dată incorect a admis recursurile ordinare, a casat decizia atacată cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, pentru a fi descrisă fapta infracțiunii în dispoziția veche a art. 190 alin. (1) Cod penal (red. 18.04.2002), care deja nu mai constituie latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie.

Verificând temeiurile pentru recurs ordinar invocate de recurent, prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, art. 6 CEDO, nu am constatat confirmarea lor în instanța de recurs ordinar, consider că cum prima instanță, așa și instanța de apel corect s-au pronunțat asupra vinovăției inculpatului, calificării acțiunilor inculpatului, precum și asupra individualizării pedepsei penale.

5. Reieșind din aceste motive, am propus o altă motivare și o altă soluție – indicată în pct. 2 a prezentei Opinii separate, dar nu am fost susținut de ceilalți judecători.

Judecător:

Timofti Vladimir